

Jaume Ponar

El poeta i la ciutat
(Antologia)

VEU
DE
POETA

El poeta i la ciutat
(Antologia)

El poeta i la ciudad
(Antología)

The poet and the city
(Anthology)

Ilano el etenq H
(Gedächtnis)

babur el etenq H
(Gedächtnis)

Am etenq hukm odi
(Gedächtnis)

Jaume Pomar

El poeta i la ciutat

(Antologia)

VEU DE POETA 4

De TOTA LA IRA DELS JUSTOS (1967, 2^a ed. 1997)

1	<i>Ciutat pressentida</i>	1'23"
2	<i>"Avui, aquí, l'infern..."</i>	0'54"

D'HISTÒRIA PERSONAL (1979)

3	<i>Del camp a la ciutat i viceversa</i>	1'51"

De CARISMA DEL DESERT (1987)

4	<i>Ciutat interior</i>	2'29"
5	<i>Graffiti</i>	1'08"

D'ELEGIES (1987, 2^a ed. 1998)

6	<i>"Primavera als carrers i tres més..."</i>	2'57"
7	<i>Teseu a Creta</i>	1'08"
8	<i>La bona terra</i>	0'43"

D'IMATGE DE LA POR (1988)

- 9 "M'agradava fugir; perdre'm..." . . . . . 1'03"

De FRONTISSA (1993)

- 10 Frontissa és un intrús a la ciutat dels llibres . . . . . 1'33"

De LLAVIS DE MARBRE BLANC (1992)

- 11 Encís de Shangai . . . . . 1'47"

- 12 Brigadoon . . . . . 1'44"

De LA SÍNIA DE LES HORES (1997)

- 13 Paisatge urbà . . . . . 2'53"

De LA PETITA DEESSA (inèdit)

- 14 "La pena del passat i tres més..." . . . . . 3'01"

Diu els poemes: ***Jaume Pomar***

DDD

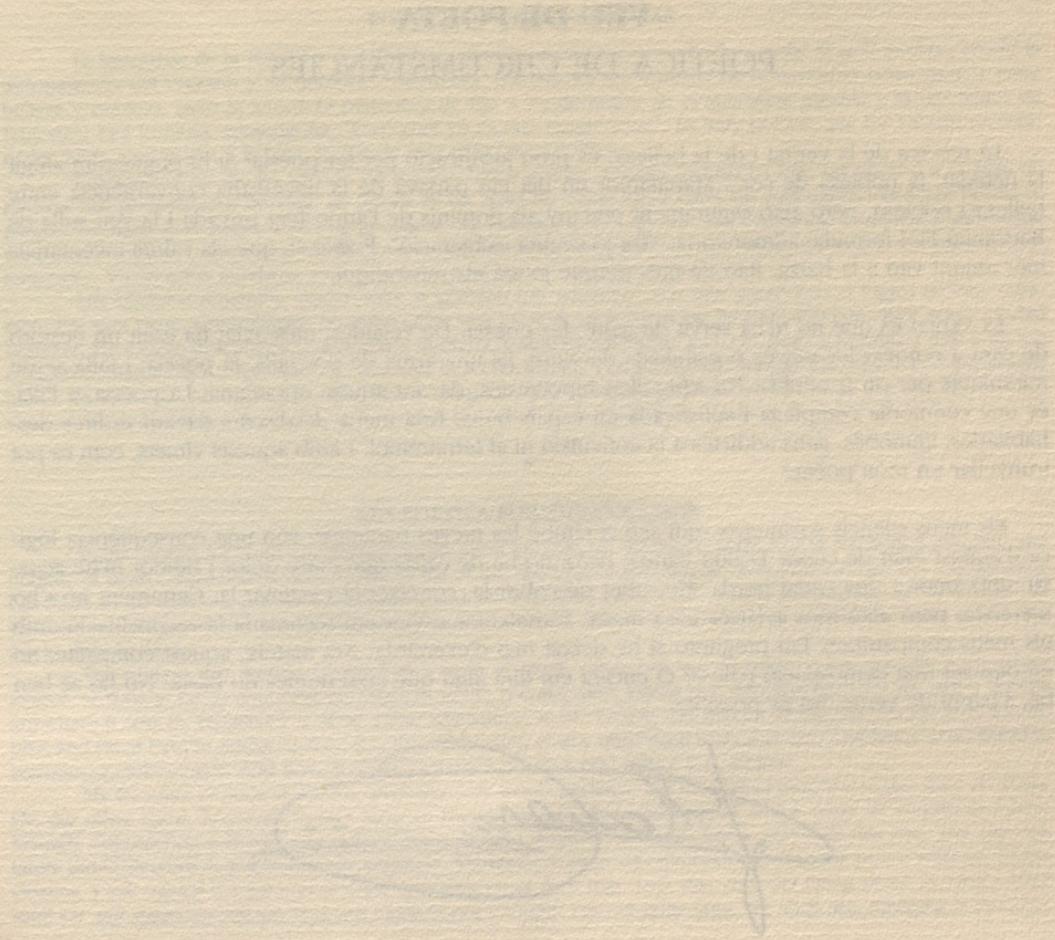
Duració: **24'43"**

 UM / Unió Musics

**Consell de
Mallorca**

Cultura i Joventut

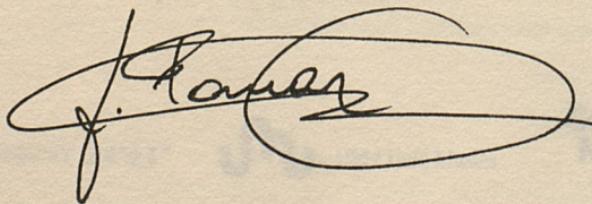
VEU DE POETA

POÈTICA DE CIRCUMSTÀNCIES

La recerca de la veritat i de la bellesa, és prou justificació per fer poesia? Si hi poguéssim afegir la netedat, la noblesa de cor... Martalamor un dia em parlava de la necessària convergència entre bellesa i noblesa, però això segurament pertany als dominis de l'atmosfera privada i la veu sulla de Bartomeu Fiol formula, admonitòria: "Tot jo és una exageració". Potser sí, que els valors inventariats més amunt van a la baixa. Raó de més perquè jo ara els reivindiqui.

La veritat és que no m'ha servit de gaire, fer poesia. De vegades, més aviat ha estat un destorn de cara a renovar les meves possibilitats de viure. És una arma de dos talls, la poesia, i talla sense miraments per on li sembla. No s'hi valen hipocrisies, davant aquest apoteogma. La poesia, a l'illa, és una cerimònia complexa i sofisticada en espais buits. Una mena de discurs davant cadires deshabitades, immòbils, gens addictes a la convulsió ni al terratrèmol. I amb aquests vímets, com es pot trunyellar un món poètic?

Els meus silencis sovintejats -qui sap si també les meves paraules?- són una conseqüència lògica d'aquest estat de coses. D'altra banda, però, no he de callar que entre dolor i buidor m'he acostat amb amor a una ciutat borda. He sabut descobrir-la, conèixer-la i estimar-la. Certament no s'ho mereixia, però això més aviat és cosa meva. Martalamor sovint em recomana la reconciliació amb els meus compatriotes Em pregunto si he deixat mai d'exercir-la. Ara mateix, aquest compacte, no en deu ser una demostració palesa? O encara em dirà algú que això només no basta? No ho sé ben bé, s'haurà de veure, tot és possible.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "J. Rovira", enclosed within a large, roughly drawn oval. The signature is fluid and expressive, with a prominent initial "J".

POÉTICA DE CIRCUNSTANCIAS

La búsqueda de la verdad y de la belleza, ¿justifica suficientemente hacer poesía? Si se le pudiera añadir la transparencia del corazón y su nobleza... Cierta vez, Martalamor me hablaba de la necesaria convergencia entre belleza y nobleza, pero la anécdota pertenece de fijo a los dominios de la atmósfera privada y la voz hosca de Bartomeu Fiol formula, admonitoria: "Cualquier yo es una exageración". Es muy posible que los valores inventariados hasta aquí vayan a la baja. Razón de más para reivindicarlos.

Ciertamente no me ha servido de mucho, hacer poesía. A veces incluso ha sido un estorbo a la hora de renovar mis posibilidades de vida. La poesía es un arma de doble filo y corta sin contemplaciones por donde le parece. De nada sirve fingir, ante este apotegma. La poesía es, en esta isla, una ceremonia compleja y sofisticada en espacios vacíos. Una especie de discurso ante sillas deshabitadas, inmóviles, nada adictas a la convulsión ni al terremoto. Y con estos miembros, ¿cómo se hace para trenzar un mundo poético?

Mis silencios repetidos -¿quien sabe si también mis palabras?- son una consecuencia lógica de esta situación. Por otra parte, sin embargo, no debo callar que entre dolor y vacío me he acercado con amor a una ciudad bastarda. He sabido descubrirla, conocerla y quererla. Ciento que no se lo merecía, pero este asunto sólo a mí me concierne. Martalamor a menudo me aconseja la reconciliación con mis compatriotas. Me pregunto si he dejado nunca de ejercerla. Ahora mismo, este disco compacto, ¿no es una demostración suficiente, en este sentido? ¿O alguien me dirá aún que esto sólo no basta? No lo sé bien, habrá que verlo, todo es posible.

•

ARS POETICA FOR THE OCCASION

Is the search for truth and beauty justification enough for writing poetry? And if we added integrity and nobility of heart ...Martalamor once spoke to me of the need for beauty and nobility to converge, but this certainly has more to do with our private environment and yet Bartomeu Fiol's voice quietly admonishes us by saying "All egos are an exaggeration." Maybe the values listed above are definitely on their way out. All the more reason for me to uphold them.

The truth is that writing poetry hasn't been of much service to me. At times, it has actually been a hindrance, at least as far as renewing my chances in life is concerned. Poetry is a double-edged sword, and it slashes anywhere it sees fit. Hypocrisy is of no value whatsoever in the face of this maxim. Poetry on this island is a complex and ritual held in empty spaces. It is like addressing empty unmoving seats that are completely unaddicted to seizures or earlhuakes. And how is one to weave a poetic world out of this wicker?

My frequent periods of silence -even my very words perhaps- are the logical outcome of this state of affairs. On the other hand, however, I can't keep to myself the fact that amidst grief and a sense of emptiness I have lovingly approached a barren city. I have been able to discover, come to know and love this city. The city certainly didn't deserve it, but that is my business. Martalamor often recommends that I make peace with my fellow citizens. I ask myself if I have ever done anything other than that. Isn't this very CD living proof of what i have said? Or will someone still say that this alone is not enough? I'm not quite sure, we shall see, anything is possible.

De TOTA LA IRA DELS JUSTOS
(1967, 2^a ed. 1997)

1 CIUTAT PRESSENTIDA

Sé que qualsevol dia, quan m'aixequi
i em vesteixi les robes per al fred
que tots els dematins m'aguaita,
trobaré que el carrer ha canviat
i les cases

ja no protegiran les vides íntimes.

Correré per l'asfalt de la ciutat
jo tot sol

entre estàtues de sal.

Correré i correré fins que em manquin les forces
i caigui a terra, extenuat
davant unes portes tancades.

Les campanes, retudes d'un monòton sonar,
cauran esmicolades com cristall
mentre rebotaran les baules damunt les pedres.
Ningú no em sentirà.

Estareu morts. Tots morts!

I no sabreu de mi ni el crit d'avís
per un perill que porten les baules i les campanes.
Què podré fer tot sol enmig de pedres?

2

L'enfer c'est les Autres.

Jean Paul Sartre

Avui, aquí, l'infern sóc jo mateix,
marcida soledat pels carrers buits.
La nit que em cau damunt, la lluna plena,
la fosca d'aquest cel, la negror, l'ombra
dels homes sols, les dones regirades
i el bram urbà de nit cloent-se entorn
m'ho diuen netament: és l'arribada
al cim del meu dolor.

La soledat
jaurà devora mi i el seu silenci,
serà una raó més per sobreviure
tot aquest fàstic horrorós que som
el carrer i jo, la nit, la casa buida
i una mica de por.

En el silenci...

D'HISTÒRIA PERSONAL (1979)

3 DEL CAMP A LA CIUTAT I VICEVERSA

L'home tentinejant, amb trompa de dissabte,
demana foc al bar, s'asseu a una cadira,

conta la seva història i demana una dona.

De quan creixia encara, recorda el rostre bru,
solcat, de camperol, que tenia el seu pare,
una mare endolada i vuit germans
i les magraneas d'un hortet vora la creu de terme.

Cansat de trepitjar les fulles del passeig
s'asseu al banc de pedra i mira passar les dones
a ritme de ballet, mostrant les cames nues.
La nit està estelada i caminant cap al mar,
Ciutat es fa habitable per a qui no demana
massa coses.

La trompa del dissabte és millor
que la dels altres dies. L'endemà hom pot dormir
feliç i a la pensió ningú no importuna,
pensa, l'home que ha ensopegat davant
un semàfor intermitent que els vespres no funciona.

Quan entra a un altre bar i molesta tothom,
el cambrer el treu a fora a potades pel darrere
perquè tocava el cul d'una sueca jove
i això no està bé, cony, s'han de tenir principis
i suportar estoics la soledat terrible
de viure amb les arrels a seixanta quilòmetres.

Devers la matinada, si li queden diners,
pujarà amb una dona i palplant els seus pits

pensarà en les magraneas de l'hortet del seu
/ poble
a seixanta quilòmetres, vora la creu de terme,
allà, a la seva terra de quan era un infant.

De CARISMA DEL DESERT (1987)

4 CIUTAT INTERIOR

Enrere la ciutat, ara m'allunyo
fins al roser encès, devora el pou
on he amagat tant temps aquell plom fos
de les endevinalles. Amb mi vénen
la iettatura i la bolla negra
a l'avenc dibuixat del meu vell somni
a trenc de dia. Vull ara mateix
el meu destí, de pressa! Emparedat
he d'acceptar que aixequin aquests murs
al meu entorn? No anava a part o banda?
O ha triat, la ciutat, anar amb mi
com una amant que es dóna per sempre?
Diu la certesa quelcom més pregon:
aquí he perdut la vida, destruint-la
onsevulla del món que pugui anar
i ara no en sé arbitrar la mesura.
No puc ni vull, em sap greu envilir-la
amb covardies -arrapant-me al mur,
Hèctor perdut enfront del crit d'Aquil'les.

Encara sóc qui sóc: un ciutadà
digne d'Alexandria i no m'inclino
davant vosaltres demanant clemència.
Com un valent, la lluita o dir adéu
a Itaca llunyana i sola, adéu
a un paisatge urbà mig usurpat.
A punt el tremp fa molt, l'ordre perfecte
al gest no em trairà, i a la finestra
amb mà oberta, adéu, ja per sempre,
a Alexandria, adéu, a Itaca sola,
adéu, adéu, adéu, a la ciutat
llunyana, d'ideals a mig bastir
entre runes de somnis. Oblidar
la ciutat que s'enfonsa, aquesta terra
que al capdavall i amb tot encara em guarda,
jo no sé fer-ho. Puc anar-me'n sol,
acarat al destí, vull dir, la vida
que jo he malmesa, hoste dels meus errors,
presoner de la nit i de la llum.
Abans el repte: una darrera mà
amb aquest joc de daus fet dels teus ossos.
Després t'abellirà el gest serè
amb el qual puc dir adéu al que sé perdre.

Ruleta russa, que ja surt el sol!
Et toca tirar a tu. Hi va la vida.

5 GRAFFITI

la luce si fa avara -amara l'ànima.
Eugenio Montale

El mur d'esponja grafiada et lliura
-desficiós suplici vell- la tarda
on l'arc del cel s'arbora, impetuós
i ment, cobert de volta lluminosa.

Un record groc de llimonada porta
el raig de sol perdut que et cus els ulls
i gela el cor davant tanta bellesa
-temps manllevat, combat contra les ombres.

Aquesta llum que un dia t'ha vist néixer
i ara t'eixorba tota la innocència,
és com el llit del riu que et sent viure
emperesit i a recer de l'angoixa.

Com un calfred (la teva vida, un somni
d'agost i olor de murta, alfabetuera
sobre els carrers que estimes), les finestres
tanquen en verd la por i el teu silenci.

Primavera als carrers on no et pots perdre
Passeges sol la teva soledat
Entre lliris i roses rovellades.
Saps que és una presó com un desert
-Vetllat a quatre portes, nit i dia-
La ciutat que va amb tu, adesiara,
I se t'esmuny sovint d'entre les mans
Talment l'aigua del temps que no es detura.
Al sol i a l'ombra, mires papallones
Esvalotades, amb el batre d'ales
I els seus colors rotunds, de pinzellada
Nerviosa de llum i de contrast.
Potser a vegades vols donar color
A una terra en excés acolorida.

Color per defugir el dramatisme
De saber que s'aixequen les muralles
Cada vegada més altes, més fortes.
El clos tancat, segur de si mateix,
No mostra esquerdes a la teva falca
Ni racons combustibles per a l'esca
D'aquest desig de foc que no s'imita.
Tha desgastat la vida i vas i vénys,
Despietat amb tu i amb la clemència
Perquè has pujat el preu del teu dolor.
Si t'endureix la llum no vibra el somni

D'una gran cavalcada o de frenètiques
I desassossegades amargueses.
On tot comença és on tot acaba.

Perquè del clos hom no se'n surt cantant
-Bé ho has après-, com una evasió
De capital humà dins la butxaca.
Hom no defuig els mals que té a l'abast
Per encercar-ne uns altres molt millors
O, si més no, d'un color diferent.
Una illa -tu- fixada en la mar blava
Dels teus remordiments no sionistes,
Vols donar noms molt nous a velles culpes.
Vénen amb tu el príncep de Salina,
Aquell amic de Sciascia que es diu Càndido
I fins i tot la Lupa desfermada.
Perquè ser una illa és debat de límits:
Cercar altres illes on se t'emmirallen
Els ulls cansats de mirar l'horitzó.

Te'n sortiràs un dia, dins la caixa
I amb els peus per davant. Abans, la pluja
Thaurà cridat "coward" moltes vegades
Amb veu sincera. Un punt més endins,
El vent que t'interpreta, amb fibró autèntic,
A cau d'orella et diu "traïdor". Plora
No sols la teva sort, sinó la terra
Que de bell nou et llença al repte clar
De dir qui ets, com una mala cosa.

7 TESEU A CRETA

Els teus estramps desafien la mort
Al mateix atzucac on ella mostra
Els seus encants de meuca jubilada
-Suaus les cuixes d'or, els cabells rossos,
L'esguard encès-, com una gran mentida.
Un carreró de pors la protegeixen.
Corrua de silencis, les estàtues
De sal no t'han donat les entresenyes
Ni aquell fil d'Ariadna en mans de Fedra.
Fas el camí guiat pel teu vell cor
Farcit de focs que penetren les ombres
I tens accés a una mar culta i clàssica
Que mai no ha pres partit en tals litigis.
Tots s'han donat als lacais de les rates
I als majordoms de la vella bagassa:
Han oblidat que ser en el terror
Només vol dir lluitar contra les ombres.
I ara avances, tot sol, cap al misteri.

8 LA BONA TERRA

Té gust salat, la teva bona terra,
Té gust de sang, de mar i de suor,
D'ensalivada fe, de flux malsà.
Mare dels bords, dels esgarrats, madona
Molt mal plantada, soscavat solar

Per subterrànies rius d'ambicions
I mesquineses sòrdides, oratges.
Pot ser la teva, aquesta terra bona?
Bé l'has tastada i en dius els sabors.
Qui la coneix millor te l'arrabassi
Dels cinc sentits, del cap, del moll dels ossos.

D'IMATGE DE LA POR (1988)

9

M'agradava fugir, perdre'm per les llambordes
de la ciutat calcada sota les meves passes
tremoloses a indrets d'atmosfera metàl·lica.
I davallar als refugis de la por, de la guerra
sempre a mig dir o silent, taca damunt la vida
entre els colors del sol al rostre i la mar blava.
Redescobreixo el món a través d'aquells ulls
farcits d'esveraments irrepetibles, ara,
quan el temps desgastat damunt la terra eixorça
clou l'hermetisme en pedra orba pels horitzons.
És el dolor de perdre l'ala de papallona
tan sols amb un contacte dels dits que fan usura
dels seus matisos, maten a la llum els bells tons
que agitava amb el vol de llibertat encesa.

10 Frontissa és un intrús a la ciutat dels llibres

Seria bell el foc, la nit de sant Joan. Una gran flama feta d'incunables, fulles amb pols de segles, pergamins, manuscrits. Més rara, l'escriptura irrepetible i una carta d'amor amb pètals de rosa. Tot fum d'estampa, cendra, nòres impermutable, una llengua de foc. I dins les brases vives i calentes, vestigis, pèls humans o retalls d'ungles. L'empremta de la santa verge i màrtir despenjada d'una religió de paraules mudes. La seva sang de dona. I de sobte aquell crit, creua com un falcó amb ombrà el meu paper blanc. És una dolça queixa socarrada -llorenç de faig- o un vent-serp sota els pòrtics. "Torreu també l'esquerra". Quan de l'olor de carn cremada creix un batec que es vol trobar amb la Dama en foll afany, impossible l'afany, amb molt d'afany. El vell afany simètric o frenètic.

Mira la Serra destruïda; vol esbrinar si és cert que hi ha un temps de silenci.

11 ENCÍS DE SHANGAI

Homenatge a Josef von Sternberg

Una ciutat, recança d'occident,
o un cigne blanc que es renta en un bassal
de sang i papallones o roselles.

Ara ho saps cert: la terra és casa teva
i res humà no et pot esser estrany.
Si no la veus mai més, esborraràs
l'empremta del seu rostre en la memòria.

¿Era només una jugueta nova,
un tulipà, una flor d'aigua estrangera,
potser una dona engabiada, amb pedres
a les plantes dels peus? Demanes joc
perquè voldries fer saltar la banca.
No decapitaràs nines de cera
si encara enyores fe i amor eterns.

La vida en joc al roig; i no va més
cap a la mar el desig, cap a la mort
la sang perversa, la vulgar alegria,
el preu tan baix del pler, de la tristesa.
Shangai és la recança d'occident
i una bolla de vorí que assenyala
tota la por del blanc, la seva culpa.

Shangai és el desig, la por de perdre
la vida sense amor, l'ona perversa
del teu secret anhel, la melangia.

Shangai, un cigne blanc en el bassal
de sang i llot color de papallona,
ara et convida al foc de la rosella.
Tot al quaranta-vuit, senar impossible!

Voldries arribar-hi encara amb forces
per aportar una veu, la més anònima,
en el concert de tots. Espera sempre
la retrobada al prat amb Fiona Campbell.
Sota llovers la portaràs a casa
per l'aire pur, d'un vol, on mai no arrelen
els desamors de tristesa i cugula.

12 BRIGADOON

A Cyd Charise

Enmig de boira s'alça Brigadoon,
el poble de l'eterna primavera.

Un temps que no és el temps ja veus i, encesos,
la joventut durable, el goig, l'amor,
sense lliurar al Maligne cos ni ànima.

Contempla el pas dels segles, la memòria
dins la mel fosca, als ulls de Fiona Campbell.

Brigadoon o el secret de no trobar-lo
inscrit en mapes, rutes o viatges:
un lloc per no tornar mai més enrere.
Sota la llei del bé de tots regeixen,
homes i dones lliures, l'harmonia
de l'aire a un cel feliç, sense distàncies.
Qui gosaria trencar l'encanteri?

La casa amb flors, la casa amb la clepsidra,
les hores blaves, sons i veus, la flama
de Fiona Campbell, la finestra oberta.
I tu, contra la mort, a Brigadoon,
amb els colors del sol i el verd a l'herba.
Obre de pinte en ample els teus sentits
a l'impossible amor i a l'harmonia.

De LA SÍNIA DE LES HORES (1997)

13 PAISATGE URBÀ

1

La pluja escriu en el paper de l'aire
un balboteig, el pas per la ciutat
de l'infant que altre temps se t'assemblava
fins en el nom. Ruixim de primavera
compon i esborra els fets o la memòria
d'algú que ja no ets tu perquè, quan parles
del paradís perduto, la devastada
flama de l'or d'un temps d'hores novelles

solemne esmenta espais que no són teus,
vida viscuda que pertany a un altre.

2

La pluja escriu la vida entre parèntesis
d'alfa i omega mentre cau a terra
com viu turment o picada d'agulla.
I el pensament, la columna de foc,
aixeca un repte a la cama d'aranya.
Has dit el paradís perdut, has dit
el nom del Paradís -o en té cap altre?
El temps devasta i daura hores d'ahir,
passes d'infant, fullaca rovellada,
un raig de sol, els plàtans del passeig.

3

La pluja cau davant la reixa grisa
de l'ocre asil. Rostres solcats, grogosos,
miren passar els infants. Un salze plora,
més alt que el mur claustral de les Tereses.
Molt lenta pren la mà fredor de l'aigua
del safareig, la veu ressò de veus
-marbre polit o el gel de la rosada.
Saps enyorar un camp de margarides
i de roselles, Mosafat, la neu
dels ametllers, febrers, malves més íntims.

4

La pluja pinta en caqui la caserna
del Carme i pinten bastos a la taula
terrosa de silents republicans.
En el carrer dels Oms conta en sordina

la mort petita de Rosselló-Pòrcel,
Figó ratat. Entre la roba blanca,
la seva mare broda sons i veus
d'una auca ciutadana amb els colors
de l'arc de Sant Martí, d'esquena al sol,
aquarel'lades les gotes de pluja.

5

Lleugera, per la costa de la Sang,
la pluja nina avança de puntetes.
Esborra indicis de dol, el combat
de ploradores, tot el patetisme
d'un Crist descambuiyat i de l'eròtica
Verge de la Mamella en marbre lívid.
Somriu en lila la xicarandana,
tot són colors en el Jardí Botànic.
La pluja no obre boca rere els vidres
d'un moribund que ara espera els sants olis.

De LA PETITA DEESSA (inèdit)

14

La pena del passat, les nostres penes,
camins oberts cap a la llum diàfana.
S'encalma aquest matí esplendent, l'oratge
em du paraules teves d'harmonia,
la quietud nounada de la rosa
serena que he llegit en els teus ulls.
Ets com un sol de claredats inèdites

i de silencis, ets la corba en l'aire
d'un vol de cadernera mentre canta
refilets al desig dins la garriga
d'un Mosafat llunyà fet Brigadoon,
tan real com el somni de bellesa
d'aquell amic que viu a l'asteroide
B 612, entre Mart i Júpiter.

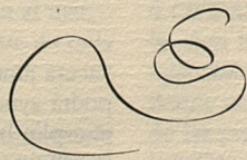
Ets una rosa oberta i desvalguda,
només et protegeixen quatre espines.
Es pot morir per tu? Mata'm els dubtes
arrelats al teu temps i a la llet negra
que Paul Celan mamà dins la infantesa
a una ciutat anònima i perduda,
camp d'extermini o terra dels apàtrides.
Ets la llum pura d'una dolça màtria,
terra de dos, el color d'un país
fet d'esperança en els llindars anònims
del temps guanyat a la terra gastada.
Martalamor com sediments d'un delta,
gris arrossar, fèrtil i resistent
al pas dels anys. Com les terres de l'Ebre.

Aquells fragments esparsos de ceràmica
vora pedres antigues, a poblets
celtibers o romans, són un problema
només arqueològic? Qui dirà,
completa, l'etopeia dels objectes
abans del cataclisme? Tenen ànima?

L'ànima de les coses, si plorava,
sacsejaria d'arrel les paraules
segles endins. I l'arc de Sant Martí
espargiria els set colors del prisma
damunt la meva terra, enamorada
d'uns ulls d'infant i el seu calidoscopi.

Jo vull copsar la teva veu interna
des del silenci fèrtil, constructor
de la bellesa en calma damunt l'ànima
de coses i moments que hem estimat.
Martalamor, si un dia jo callava
per sempre més, no oblidis que els meus mots
darrers seran per tu. Si de tu vénen,
en bona llei a tu hauran de tornar.
T'ho lliuro tot: la meva mort, la vida,
l'antic silenci, les paraules blanques
i els pensaments més purs que he après a
/ entendre.

Van cap a tu, segurs, els meus afectes,
com el tou d'aigua del riu que no atura
la seva veu igual i renovada.

De TODA LA IRA DE LOS JUSTOS
(1967, 2^a ed. 1997)

1 CIUDAD PRESENTIDA

Sé que un día cualquiera, al levantarme
y abrigarme pensando en el frío
que me acecha cada mañana,
encontraré una calle diferente
y las casas
ya no protegerán las vidas íntimas.
Correré sobre el asfalto de la ciudad
completamente solo
entre estatuas de sal.
Correré y correré hasta perder las fuerzas,
hasta caer a tierra, extenuado
ante unas puertas cerradas.
Las campanas, cansadas de su sonar monótono,
caerán destrozadas como roto cristal
y rodarán las aldabas sobre las piedras.
Ya nadie me oirá.
Estaréis muertos. ¡Todos estaréis muertos!
Y nada sabréis ya de mí ni de aquel grito
de campanas y aldabas avisando un peligro.
¿Qué podrá hacer mi soledad entre las piedras?

2
L'enfer c'est les Autres

Jean Paul Sartre

Ahora, aquí, el infierno soy yo mismo,
marchita soledad en calles vacías.
La noche sobre mí, la luna llena,
un cielo negro, oscuridad, la sombra
de solitarios, mujeres con miedo
y el urbano bramido alrededor
lo expresan netamente: es la llegada
al zenit del dolor.

La soledad
yacerá junto a mí y su silencio
podrá ayudarme a sobrevivir
el esplín horroroso que ahora somos
la calle y yo, la noche, este vacío
de la casa y el miedo.

En el silencio...

De HISTORIA PERSONAL (1979)

3 DEL CAMPO A LA CIUDAD Y VICEVERSA

El hombre incierto, con el vino del sábado,
pide fuego en el bar, se sienta en una silla,

vuelve a contar su historia y necesita una hembra.

De cuando aún crecía, recuerda el rostro oscuro,
surcado y campesino, que tenía su padre,
una madre enlutada, ocho hermanos,
y las granadas de un huertecito junto a la cruz
/ de término.

Cansado de pisar las hojas del paseo
se sienta en el banco de piedra a mirar las mujeres
cuando pasan, a ritmo de ballet, con las piernas
/ desnudas.

La noche está estrellada y si se acerca al mar,
Palma se hace habitable para aquel que no pida
demasiadas cosas.

La cogorza del sábado es mejor
que la de otros días. El domingo uno puede
/ dormir
feliz y en la pensión nadie importuna,
piensa, el hombre que ha tropezado ante
un semáforo intermitente que de noche no
/ funciona.

Cuando entra en otro bar y molesta a todo el
/ mundo,
el camarero le saca afuera a patadas
porque tocaba el culo de una sueca joven
y esto no está bien, coño, hay que tener principios

y soportar estoico la soledad terrible
de tener las raíces a sesenta kilómetros.

Hacia la madrugada, si le queda dinero,
pagará a una mujer y palpando sus pechos
pensará en las granadas del huertecito de su
/ pueblo,
a sesenta kilómetros, junto a la cruz de término,
lejos, allá en su tierra de cuando era niño.

De CARISMA DEL DESIERTO (1987)

4 CIUDAD INTERIOR

Se aleja la ciudad a mis espaldas,
mientras avanza hacia el rosal del pozo
donde enterré hace tiempo el plomo abstracto
de las premoniciones. Me acompañan
la iettatura y la bola negra
en la sima que dibujó aquel sueño
y amanecía. ¡Exijo ahora mismo
conocer mi destino! ¿Emparedado
voy a aceptar los muros que levantan
a mi alrededor? ¿Tuve un camino?
¿O la ciudad se ha dignado elegirme
como la amante de toda una vida?
La voz de la certeza es más profunda:
aquí perdí la vida, destruyéndola
dondequiero del mundo que yo vaya
y ahora no sé arbitrar su medida.

Sé que no debo nunca envilecerla
con cobardías -la espalda en el muro,
Héctor perdido ante la ira de Aquiles.
Aún soy el que soy: un ciudadano
digno de Alejandría, y no me inclino
ante vosotros, ni pido clemencia.

Luchar como un valiente o despedirse
de Ítaca lejana y sola, adiós
a un urbano paisaje hoy usurpado.
Siempre dispuesto el ánimo y el gesto
perfecto, en orden, no ha de traicionarme
y en la ventana un adiós para siempre
a Alejandría, adiós a Ítaca sola,
adiós, adiós, adiós, a la ciudad
lejana, de ideales proyectados
en las ruinas del sueño. Olvidar
la ciudad que se hunde, esta tierra
que con pesar aún es mi defensa,
yo no sé hacerlo. Puedo marchar solo,
enfrentado al destino y a la vida
que he maltratado, huésped de mis errores,
prisionero de la noche y de la luz.
Antes el reto: una última mano
con estos dados, hechos de tus huesos.
Después, te gustará el gesto sereno
con el cual diré adiós a todo esto.

¡Ruleta rusa, que ya sale el sol!
Empiezas tú. Yo me juego la vida.

5 GRAFFITI

la luce si fa avara -amara l'ànima.

Eugenio Montale

De esponja el muro grafiado, entrega
-viejo suplicio impaciente- la tarde
donde el arco del cielo, impetuoso
se exalta y finge fuego en la luz intensa.

Un limón amarillo es el recuerdo
del sol perdido que cose tus ojos
y el corazón hiela ante la belleza
-tiempo prestado, lucha contra las sombras.

Esta luz que te vio nacer un día
y ahora te ciega toda la inocencia,
es com el río que sabe tu vida
con la indolencia, abrigo de la angustia.

Estremecidas (la vida, tu sueño
de agosto, olor de mirto, albahaca
sobre las calles que amas), las ventanas
cierran en verde el miedo y tu silencio.

Primavera en las calles que conoces,
Tu soledad paseas, solitario,
Entre lirios y rosas herrumbradas.
Es una cárcel, es como un desierto
-Guardado en cuatro puertas, noche y día
La ciudad que a menudo va contigo
Y otras veces se escapa de tus manos
Como el agua del tiempo que no para.
Ves mariposas entre sol y sombra,
Alborotadas, que agitan sus alas
Y sus colores fuertes, pincelada
De luz y de contraste muy intensos.
Tal vez pretendes aportar color
a una tierra en exceso matizada.

Color para evitar el dramatismo
De saber que se yerguen las murallas
Más altas siempre, cada vez más fuertes.
El recinto, seguro de sí mismo,
No muestra grieta alguna a tu cuña
Ni rincón combustible a la yesca
Del fuego puro que jamás se imita.
Te erosionó la vida y vas y vienes,
Despiadado contigo, sin clemencia,
En el más alto precio del dolor.
Si la luz dura es cruel no vibra el sueño

De una gran cabalgada o de frenéticas
Y desasosegadas amarguras.
En el principio está el final de todo.

De este recinto no saldrás cantando
-Lo has aprendido-, como una evasión
De capital humano en el bolsillo.
No dejarás los males más domésticos
En busca de otros lejanos, mejores,
O al menos de un color muy diferente.
Una isla -tú- clavada en el mar lila
De tus remordimientos no sionistas,
Quieres nombrar de nuevo viejas culpas.
Contigo van el príncipe Salina,
Cándido, aquel amigo de Sciascia,
Y con ellos, la Lupa desatada.
Porque ser isla es debate de límites:
Buscar más islas donde se reflejan
Los ojos lasos ante el horizonte.

Te escaparás un día, en la caja,
Con los pies por delante. Antes, la lluvia
Te llamará "cobarde" muchas veces
Con voz sincera. Un punto más profundo,
El viento te interpreta y muy auténtico
Te llama con voz queda "traidor". Llora
Más que tu suerte, también esta tierra
Que otra vez te proyecta al reto claro
De definirte, como nada bueno.

7 TESEO EN CRETA

Tus versos libres desafían la muerte
En la calle cegada donde enseña
Su viejo encanto de iza jubilada
-Los muslos de oro suave, el pelo rubio,
Fuego en los ojos-, una gran mentira.
Un callejón de miedos la protegen.
Hilera de silencios, las estatuas
De sal no te han podido dar las señas
Ni el hilo de Ariadna, ahora de Fedra.
Guía tu paso un viejo corazón
Lleno de fuegos que hienden las sombras
Y a tu alcance está el mar, tan culto y clásico
Que no toma partido en estos pleitos.
Todos se han dado a los lacayos de las ratas
Y a los mayordomos de la vieja putaña:
Han olvidado que existir en el terruño
Sólo quiere decir luchar contra las sombras.
Y ahora avazas, muy solo, hacia el misterio.

8 LA BUENA TIERRA

Tu buena tierra es de sabor salado,
Sabe a sangre, a mar y a sudor,
A salivada fe, a flujo insano.
Madre de bordes, de tarados, ama
Muy mal plantada, solar socavado

Por ríos subterráneos de ambiciones
Y mezquindades sórdidas, orajes.
¿Puede ser tuya, esta buena tierra?
Bien la catastre y dices sus sabores.
Quien mejor la conozca te la arranque
De los sentidos, la mente y el tuétano.

De IMAGEN DEL MIEDO (1998)

9

Me gustaba escapar, perderme por las losas
de la ciudad calcada por mis pequeños pasos
temblorosos en sitios de atmósfera metálica.
Bajar a los refugios del miedo, de la guerra
siempre en sordina o muda, mancha sobre la vida
entre el color del sol en el rostro y el mar azul.
De nuevo encuentro el mundo a través de los ojos
llenos de gran espanto, ahora irrepetible,
cuando el tiempo gastado en la tierra baldía
se cierra en piedra hermética y ciega los horizontes.
Es el dolor de perder el ala de mariposa
sólo con un contacto de dedos que desgastan
sus matices y matan a la luz bellos tonos
que agitaba su vuelo de libertad ardiente.

De BISAGRA (1993)

10 Bisagra es un intruso en la ciudad de los libros

Sería bello el fuego, la noche de San Juan. Una gran llama hecha de incunables, hojas con polvo de siglos, pergaminos, manuscritos. Más rara, la escritura irrepetible y una carta de amor con pétalos de rosa. Todo hollín de papel, ceniza, la nada impermutable, una lengua de fuego. Y en el seno de las brasas vivas y calientes, vestigios, pelo humano o uñas recortadas. La huella de la santa virgen y mártir descolgada de una religión de palabras mudas. Su sangre de mujer. Y de repente aquel grito, cruza como un halcón sombrío mi papel blanco. Es una suave queja chamuscada -lorenzo de haya- o un viento-sierra- bajo los pórticos. "Tostad también la izquierda". Cuando del olor de carne quemada crece un latido que quiere encontrarse con la Dama en loco afán, impasible el afán, con mucho afán. El viejo afán simétrico o frenético.

Mira la Sierra destruida; quiere saber si es cierto que hay un tiempo de silencio.

De LABIOS DE MÁRMOL BLANCO (1992)

11 HECHIZO DE SHANGAY

Homenaje a Josef von Sternberg

Una ciudad, agravio de occidente,
o un cisne blanco inmerso en una charca
de sangre y mariposas o amapolas.
Ahora lo sabes: la tierra es tu casa
y nada humano puede ser extraño.
Si nunca más la ves, se borrará
la huella de aquel rostro en tu memoria.

¿Tan sólo era un juguete nuevo,
un tulipán, extranjera flor de agua,
una mujer cautiva, con el lastre
de piedras en los pies? Si pides juego
es porque anhelas que salte la banca.
No sajarás las muñecas de cera
si aún añoras fe y amor eternos.

La vida en juego al rojo; y no va más
hacia el mar el deseo, hacia la muerte
la sangre infame, la innoble alegría,
el precio del placer o la tristeza.
Shangay es el agravio de occidente
y el marfil de una bola que señala
todo el miedo del blanco, su gran culpa.

El deseo es Shangay, miedo a perder
la vida sin amor, la ola perversa
de tu secreto anhelo, la nostalgia.
Shangay, el cisne blanco en una charca
de sangre y lodo color de amapola
ahora de invita al fuego más ardiente.
¡Todo al cuarenta y ocho, apuesta absurda!

12 BRIGADOON

A Cyd Charise

Entre la niebla se alza Brigadoon,
el pueblo de la eterna primavera.
Un tiempo que no es tiempo ves y, ardientes,
la juventud durable, el goce, amor,
sin rendir al Maligno cuerpo ni alma.
Contempla ahora los siglos, la memoria
en la miel del mirar de Fiona Campbell.

Brigadoon o el secreto de no hallarlo
inscrito en mapas, rutas o viajes:
lugar para ya no volver jamás.
Bajo la ley del bien de todos rigen,
mujeres y hombres libres, la armonía
del aire en un azur feliz y amable.
¿Quién rompería semejante hechizo?

Anhelas encontrarlo, aún con fuerzas

para aportar tu voz, la más anónima,
en el cordial consenso. Espera siempre
el reencuentro allí con Fiona Campbell.
Bajo laureles iréis a la casa
en vuelo de aire puro, por espacios
donde no arraigan desamor ni pena.

La casa con las flores, la clepsidra,
horas azules, son y voz, la llama
de Fiona Campbell, la ventana abierta.
Y tú, contra la muerte, en Brigadoon,
la luz, la verde hierba, los colores.
Abre de par en par los seis sentidos
al imposible amor y a la armonía.

De LA NORIA DE LAS HORAS (1997)

13 PAISAJE URBANO

1

La lluvia escribe en el papel del aire
un balbuceo, el paso por la ciudad
del niño que entonces se te parecía
hasta en el nombre. Llovizna de primavera
dibuja y borra los hechos o la memoria
de alguien que ya no eres tú porque, cuando
/ hablas
del paraíso perdido, la devastada
llama del oro de un tiempo de horas nuevas

nombría solemne espacios que no son tuyos,
vida vivida que pertenece a otro.

2

La lluvia escribe la vida entre paréntesis
de alfa y omega mientras cae a tierra,
vivo tormento o pinchazo de aguja.

Y el pensamiento, la columna de fuego,
levanta un desafío al chirimiri.

Has dicho el paraíso perdido, has dicho
el nombre del Paraíso -¿o tiene otro?

Devasta y dora el tiempo horas de ayer,
pasos de niño, hojarasca herrumbrosa,
un rayo de sol, los plateros del bulevard.

3

La lluvia cae ante la reja gris
del ocre asilo. Rostros surcados, amarillentos,
miran pasar los niños. Llora un sauce
que sobrepasa el muro claustral de las Teresas.
Muy lenta toma la mano el frío del agua
del estanque, la voz eco de voces
-mármol pulido, escarcha del rocío.
Sabes añorar campos de margaritas
y de amapolas, Mosafat, la nieve
de los almendros, febreros, malvas íntimos.

4

La lluvia pinta en caqui el cuartel
del Carmen y pintan bastos en la mesa
terrosa de silentes republicanos.
En la calle de los Olmos, en sordina,

cuenta la pequeña muerte de Rosselló-Pòrcel,
Figó acnéico. Entre la ropa blanca,
su madre borda sonidos y voces
de aleluyas urbanos con los colores
del arco iris, de espaldas al sol,
acuareladas las gotas de lluvia.

5

Ligera, por la cuesta de la Sangre,
la lluvia niña avanza de puntillas.
Borra indicios de luto, el combate
de plañideras, todo el patetismo
de un Cristo despeinado y de la erótica
Virgen de la gran Teta en mármol lívido.
Sonríe en lila el jacarandá,
todo es color en el Jardín Botánico.
La lluvia calla detrás de los cristales
de un moribundo que espera los óleos.

De LA PEQUEÑA DIOSA (inédito)

14

La pena del pasado, nuestras penas,
camino abierto hacia la luz diáfana.
Se encalma la mañana clara, el viento
trae palabras tuyas de armonía,
la placidez tan niña de la rosa
serena que he leído en tu mirar.
Eres un sol de claridad inédita

y de silencio, eres la curva aérea
del vuelo de un jilguero mientras canta
gorjeos al placer en la espesura
de un Mosafat lejano, Brigadoon
tan real como el sueño de belleza
del amigo que habita el asteroide
B 612, entre Marte y Júpiter.

Eres una rosa abierta y desvalida,
tan sólo te protegen cuatro espinas.
¿Puedo morir por ti? Mata mi duda
honda en tu hora y en la leche negra
que Paul Celan mamó en la triste infancia
de una ciudad anónima y perdida,
campo de muerte o tierra del apátrida.
Tú, la luz pura de una dulce matrícula,
tierra de dos, el color de un país
esperanzado en el umbral anónimo
del mejor tiempo en la tierra gastada.
Martalamor, sedimentos de un delta,
gris arrozal, fértil y resistente
al paso de los años. Como las tierras del Ebro.

Los trozos esparcidos de cerámica
junto a piedras antiguas, en poblados
íberos o romanos, ¿son problemas
tan sólo arqueológicos? ¿Dirán,
completa, la etopeya de las cosas
antes del cataclismo? ¿Tienen alma?

El alma de las cosas, si lloraba,
removería a fondo las palabras
siglos adentro. Y un bello arco iris
expandiría la gama del prisma
sobre esta tierra mía, enamorada
de unos ojos de niño y su calidoscopio.

Quiero captar toda tu voz interna
desde el silencio fértil, constructor
de la belleza en calma sobre el alma
de cosas y momentos compartidos.
Martalamor, si un día yo callaba
por siempre jamás, piensa que mis últimas
palabras serán tuyas. De ti vienen
y en buena ley a ti habrán de volver.
Te lo doy todo: esta muerte, mi vida,
viejos silencios, las palabras blancas
y lo más puro de mis pensamientos.
Van hacia ti, seguros, mis afectos,
como el agua del río que no calla
su voz igual y siempre renovada.

and now we are in the middle of the day
and the sun is very bright and hot.

from TOTA LA IRA DELS JUSTOS
(1967, 1997 second edition)

1 "PREMONITION OF THE CITY"

I know that any day now, when I get up
and put on clothes against the cold
that awaits me every morning
I will find streets changed
and houses no longer protect private lives.
I will run all over the city tar
by myself
among pillars of salt.

I will run and run until I have no strength left
and I fall on the ground, exhausted
before closed doors.
Bells, tired out from monotonous ringing,
will fall like smashed crystal
while knockers will bounce over the pavement.
No one will hear me.
You will all be dead. All dead!
And you won't even be aware of my call of warning
to beware of knockers and bells.
What will I do alone surrounded by stones?

2

L'enfer c'est les Autres

Jean Paul Sartre

Here, today, I myself am hell,
withered solitude on deserted streets.
Night drops down on me, the full moon,
this lightless sky, darkness, the shadows
of lonely men, disarranged women
and the urban roar of nighttime closing in
clearly indicate the arrival
at the height of my grief.

Solitude

will lie by my side and its silence
will be one more reason for surviving
all this horrible revulsion, the revulsion
of streets and me, night, the empty house
and a little bit of fear.

In the silence . . .

from HISTORIA PERSONAL (1979)

3 "FROM COUNTRY TO CITY AND VICEVERSA"

The staggering man, with a Saturday buzz,
asks for a light at the bar, sits on a chair
tells his story and asks for a woman.

From when he was still growing up, he recalls
the furrowed, brown farmer's face his father had,
a mother in mourning and eight brothers
and the pomegranates in a tiny field near the

/ town limits.

Tired of stepping on the leaves in the lane
he sits on a stone bench and views the women
/ passing

like ballerinas, showing their naked legs.
It's a starry night and walking near the sea,
the city becomes liveable for one who doesn't ask
for too much.

A buzz on Saturday is better
than other days. The next day you can happily
sleep it off and at the hotel no one disturbs you,
he thinks, the man that stumbles before
a blinking traffic light that doesn't work at night.

When he enters another bar and bothers everyone,
the waiter kicks him out the door from behind
because he put his hand on a young Swedish
/ girl's ass
and that isn't right, fuck, one has to have certain

/ values
and stoically bear the terrible loneliness
of living sixty kilometers away from your roots.

Well into the night, if he has any money left,
he'll go up with a woman and as he touches her tits
he'll think of the pomegranates in the tiny field

/ at home

sixty kilometers away, near the town limits,
there, on his land from when he was a boy.

from CARISMA DEL DESERT (1987)

4 "INNER CITY"

The city recedes now behind me
as I move towards the burning rose
near the well where I hid for so long
the molten iron of riddles. Iettatura
and the black ball accompany me
to the outlined abyss of my old dreams
at daybreak. I demand at once
my fate, in a hurry! Walled in,
must I accept that they build
these barriers around me? Wasn't it
aside or apart? Or has the city chosen
to come with me like a lover that gives
herself forever? Certainty says something
more profound: here I lost my life,
destroying it wherever I happen to go
and now I don't know how to negotiate
its span. I can't or won't, I'm sorry to debase it

with cowardice -clinging to the wall,
Hector lost before the cry of Achilles.
I still am who I am: a citizen
worthy of Alexandria and I don't bow
down to you begging for mercy.
To fight courageously or bid lonely
and distant Ithaca farewell, farewell
to an urban landscape half gone.
My spirit long in readiness, the perfect order
won't betray my gesture, and from the window
waving goodbye, now forever, to Alexandria,
goodbye to lonely Ithaca, goodbye, goodbye,
goodbye, to the distant city of half-built
ideals among the rubble of dreams. To forget
the crumbling city, this land that ultimately
still keeps me, is something I don't know how to do.
I can go off on my own, facing destiny, I mean
the life I have ruined, guest to my faults,
prisoner of darkness and light.
Better a challenge: one last throw
in this game of dice made from your bones.
Afterwards you'll feel inclined to the peaceful
gesture enabling me to say goodbye to what I'll lose.

Russian roulette, it happens on its own!
It's your turn. Your life is at stake.

5 "GRAFFITI"

la luce si fa avara -amara l'ànima.
Eugenio Montale

The scribbled sponge wall hands over
-old impatient torment- the afternoon
where the arch of sky adamantly flares up
and feigns fire, covered by a luminous vault.

A lemonade yellow memory carries
a stray sunbeam that sews up your eyes
and freezes your heart before so much beauty
-stolen time, a combat against darkness.

This light that one day saw you born
and now blinds all innocence,
is like a riverbed that feels you live
an idler sheltered from anguish.

Like a shiver (your life, a dream
in August and the smell of myrtle, basil
on the streets you love), the windows
close your silence and fear in green.

Springtime on the streets where you can't get lost
You walk you loneliness alone
Among lilies and rusted roses.
You know it's a prison like a desert
-Watched over night and day from four doors-
The city that goes with you, now and then,
And it often slips through your fingers
like the water of time that never stops.
In the sun and shade, you watch butterflies
Frantically beating their wings,
Wings in firm colors, in nervous
Brushstrokes full of light and contrast.
Perhaps you sometimes attempt to lend color
to a land that already has too many tones.

Color to flee from the dramatic fact
Of knowing that walls are being erected
Every time taller and stronger.
The enclosure, secure in itself,
Shows no cracks from your wedge
Nor corners for kindling to light
Out of the inimitable urge for fire.
Life has worn you down as you come and go,
Hard on yourself and on mercy
Since you've raised the price on your grief.
If light toughens you there's no vibration

To the dream of a great parade or
spirited and unhinged bitterness.
Where all things begins is where they end.

Since one doesn't leave the enclosure singing
-You've learned that well-, like an evasion
Of human capital inside your pocket.
One can't avoid the evils at hand
To go in search of others that are much better
Or, at least, of a different color.
An island -you- stuck in the blue sea
Of your non-zionist remorse,
You want to give new names to old faults.
They come with you the prince of Salina,
That friend of Sciascia's called Cândido
And even the unleashed Lupa.
Because to be an island to be a debate
On limits: to look for other islands to mirror
back your eyes tired of watching the horizon.

You will certainly leave on day, in a box
And with your feet first. Before that, the rain
Will have called you "coward" many times
In earnest. A bit deeper inside,
The wind interprets you, with a real needle,
Whispering "traitor" into your ear. Cry
Not only over your luck, but over the land
That once again throws your way the clear
Challenge of saying who you are, nothing good.

7 "THESEUS ON CRETE"

Your strophes challenge death
To the same blind alley where he displays
His charms of retired gigolo
-Firm golden thighs, blond hair,
Burning eyes-, like a big lie.
A backstreet of fears protect him.
A string of silences, the pillars
Of salt haven't given you the passwords
Nor that thread of Ariadne's in Phaedra's hands.
You make your way guided by your old heart
Loaded with fire that pierces darkness
And you have access to a classical and learned sea
That never took sides in such disputes.
All of them have yielded to the footmen of rats
And the butlers of the old fancy man:
They have forgotten that to be on their turf
Only means to struggle against darkness.
And now you advance, all alone, toward mystery.

8 "THE GOOD EARTH"

It tastes salty, your good earth,
It tastes of blood, of sea and sweat,
Of insalivated faith, unhealthy discharge.
Mother of bastards, of the lame, madonna
Of the unattractive figure, vacant lot undermined

By underground rivers of ambition
And sordid pettiness, wind storms.
Can it be yours, this good earth?
You have tried it and can tell the taste.
Whoever knows it better, let them rip it out
Of your senses, your mind, the marrow of your
/ bones.

9 from IMATGE DE LA POR (1988)

I liked to run away, get lost over the cobblestones
of the city copied by my tremulous footsteps
in areas of metal atmospheres. And go down
into fear shelters from the half stated or unsaid
/ war,
a stain on life among the colors of the sun
on my face and the blue sea. I rediscover
the world through those eyes loaded
with unrepeatable terrors, now,
when time wasted on the waste land
closes off horizons behind blind stones.
It is the pain of losing the butterfly wing
by just touching it with usurious fingers
that kill in broad light the beautiful tones
that waved in freedom's burning flight.

from FRONTISSA (1993)

10 "FRONTISSA IS AN INTRUDER IN THE CITY OF BOOKS"

It would be beautiful, fire on Saint John's Eve.
Great flames made from incunables, leaves with
dust from centuries, parchment, manuscripts.
More rare, the unrepeatable script and a love
letter with rose petals. Page smoke, ashes,
unchanging nothingness, tongues of fire. And
among the warm live embers, vestiges, human
hair or nail trimmings. The traces of the holy
virgin and martyr unhooked from mute words.
Her woman's blood. And suddenly that cry,
crosses my paper like a hawk and its shadow.
It is a slight scorched sigh -a beech lawrence- or
a serpent-wind under the colonnade. "Roast the
left as well". When the smell of burnt flesh
grows the throb that wants to meet the Reaper
out of an insane urge, an impassive urge, a
great urge. The ancient symmetrical and frantic
urge.

Look at the mountain range; it wants to find out
if there was ever a time of silence.

from LLAVIS DE MARBRE BLANC (1992)

11 "SHANGHAI CHARM"

Tribute to Josef von Sternberg

A city, regret of the west,
or a white swan preening itself in a pond
of blood or butterflies or poppies.
Now you know for sure: the earth is your home
and nothing human can be foreign to you.
If you don't see her again, you'll erase
the trace of her face from your memory.

Was she only a new little plaything,
a tulip, a flower in strange waters,
perhaps a caged woman, with stones
on the bottom of her feet? You ask for cards
because you want to break the bank.
You won't decapitate wax dolls
if you still long for eternal love and faith.

Life at stake on red; and desire no longer
sets out to sea, perverse blood out to death,
base happiness, the lowest price of pleasure,
of sadness. Shanghai is the regret
of the west and an ivory ball that points out
all the fear of white, its blame.

Shanghai is desire, the fear of losing life without love, the perverse wave of your secret yearning, melancholy. Shanghai, a white swan in a pond of blood or mud the color of butterflies, now invites you to the red of poppies. All on forty-eight, an impossible wager!

12 "BRIGADOON"

To Cyd Charise

From the fog rises Brigadoon,
the city of eternal springtime.
A time that isn't time, you see,
and, ardent, lasting youth, joy,
love, without yielding to the Malign
in body or soul. Watch the passage
of centuries, memory in deep rich
honey, in Fiona Campbell's eyes.

Brigadoon or the secret of not finding it charted on maps, routes or trips:
a place never to turn back to.
Under the law of common good rule
free men and women, the harmony
of air in a happy sky, close at hand.
Who would break this spell?

You still want to make it there
with enough strength to add your voice,
the most anonymous, to the concert of all.
Always expect to meet Fiona Campbell
again in the fields. Under laurels you'll
take her home, through a flight of clear air,
where unlove's sadness and grief never take
/ root.

The house with flowers, with a clepsydra,
blue hours, sounds and voices, the flame
of Fiona Campbell, the open windows.
And you, against death, at Brigadoon,
with the colors of the sun and the green grass.
Open your senses wide ill-fated love and harmony.

from LA SINIA DE LES HORES (1997)

13 "URBAN LANDSCAPE"

Rain writes babblings on the air's paper,
a quick visit to the city by the boy that once
resembled you, even when it came to his name.
Spring drizzle arranges and erases facts
or memories of someone that is no longer you
because when you speak of paradise lost,
the devastated golden flame of a time of green

hours solemnly names places that are no longer
/ yours,
life undergone that belongs to another.

Rain writes life in open brackets
of alpha and omega as it falls to earth
like a vivid torment or the prick of a stinger.
And thought, the burning column,
raises a challenge to the spider's leg.
You said paradise lost, you uttered the name
Paradise -can it be called by any other name?
Time ruins and gilds the hours of yesterday,
boyhood footsteps, rusted piles of leaves,
a ray of sunlight, the plane trees along the walk.

Rain falls before the gray bars
on the ochre asylum. Furrowed, sallow
faces watch children pass by. A willow weeps,
taller than the cloister walls of the Teresians.
Slowly your hand takes on the cold of the pool,
the voice echoing voices -polished marble or
icy dew.
You know how to long for a field of daisies
and poppies, Mosafat, the snow on almonds,
Februaries, more intimate mallows and yews.

Rain paints the Carme barracks khaki
and clubs are painted on the earthy
tables of silent republicans.

On Elm Street it muffles the story
of Rosselló-Pòrcel's little death,
pimpled Figó. Among the white linen,
his mother embroiders sounds and voices
from a rhyming city tale in rainbow tones,
with her back to the sun, raindrops in watercolor.

Unburdened, up the hill called Christ's Blood,
the youthful rain advances on tiptoe.
It eradicates traces of bereavement, the battle
of mourners, the pathos of the dishevelled Christ
and the erotic Virgin of the Suckling in livid
/ marble.

The jacaranda smiles in purple clusters,
the Botanical Gardens are nothing but colors.
Rain keeps its lips sealed behind the windows
of a dying one awaiting the Extreme Unction.

from LA PETITA DEESA (unpublished)

14

The grief from the past, our sorrows,
open paths toward transparent light.
This brilliant morning becomes calm, the wind
brings me your words of harmony,
the unborn quiet of the serene rose
I read in your eyes. You're like a sun
of unpublished clarity and silence,

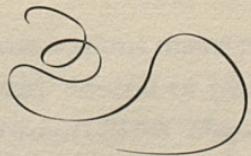
you're the curvature of air
in the flight of a goldfinch trilling
to the desire in the underbrush
of a distant Mosafat turned Brigadoon,
as real as the dream of beauty
of that friend that lives on asteroid
B 612, between Mars and Jupiter.

You're a rose in bloom and helpless,
you're only protected by a few thorns.
Can on die for you? Put my doubts to rest,
doubts rooted in your times and the black milk
Paul Celan nursed on in childhood
in an anonymous and lost city,
a concentration camp or land for expatriates.
You're the pure light of a gentle motherland,
a land for two, the shade of a country
made of faith in anonymous thresholds
of time gained from the waste land.
Martalamor like sludge from the delta,
a gray ricefield. fertile and resistant
to the passage of time. Like the lands of the Ebre.

Those shards of ceramics
near ancient stones, in Roman
or Iberian villages, are they
just an archaeological issue? Who will tell
the ethoepic of the objects before the disaster?
Do they have a soul? The soul of things,

if it were to cry, it would shake the roots
of words down through the centuries.
And the rainbow would scatter
the seven colors in the prism upon
my land, enamored of a child's eyes
and their kaleidoscope.

I want to grasp your inner voice
from fertile silence, the architect
of calm beauty upon the soul
of things and moments I have loved.
Martalamor, if I were to become silent
forever one day, don't forget my last
words were for you. If they come from you,
it is only fair they return to you.
I give you everything: my death, life,
the ancient silence, white words
and the purest thoughts I have learned
to understand. My affection advances
steadily toward you like the shallow
of a river never stops its constant and renewed
/ voice.

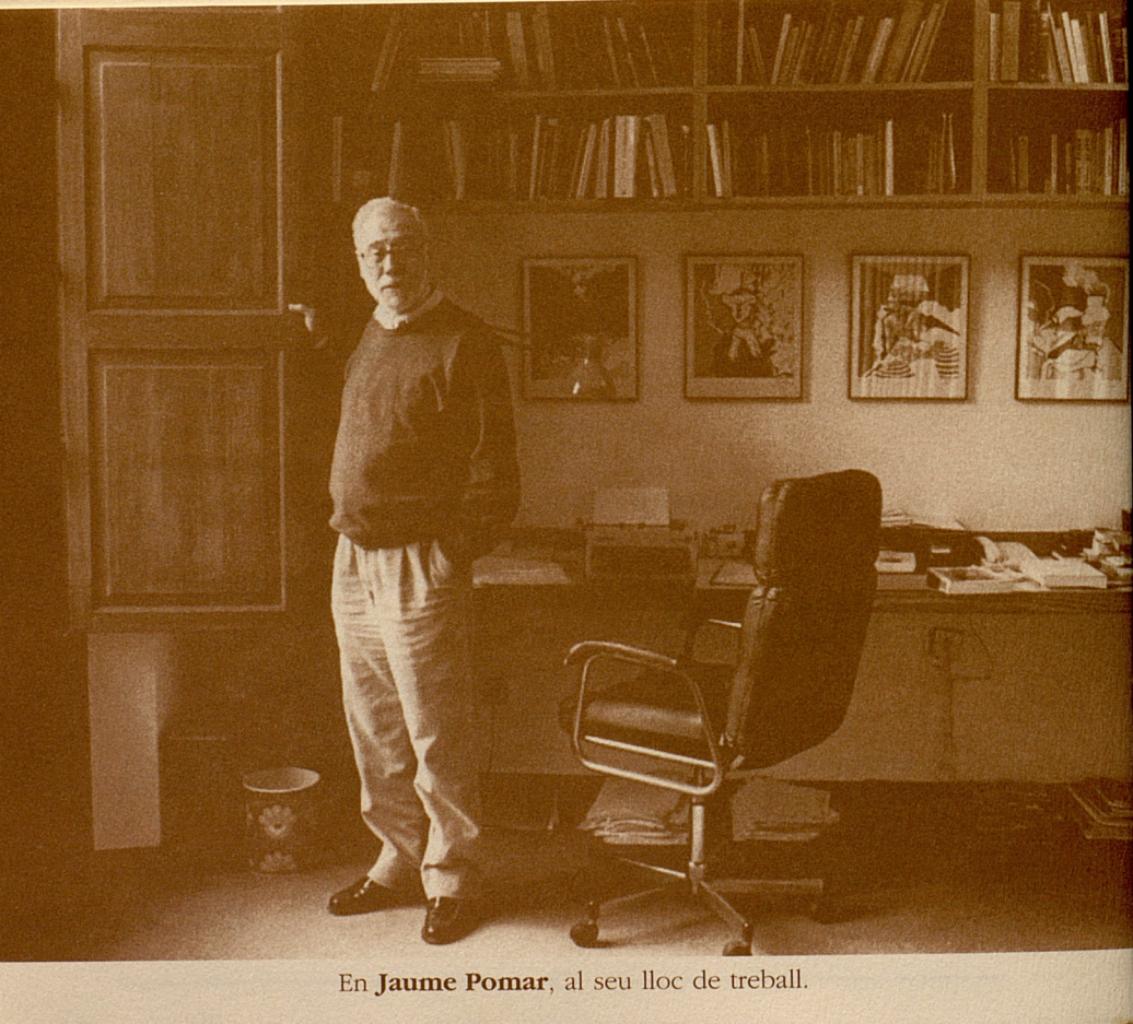

JAUME POMAR (Palma, 1943), ha guanyat diversos premis de poesia importants arreu dels Països Catalans. Dins la seva producció cal destacar: ***Història personal*** (1979), ***Elegies*** (València, 1987; 2^a ed. Palma, 1998), ***Les quatre estacions*** (Premi de la Crítica “Cavall Verd” de l’AECL, 1991; 2^a ed. Palma, 1999) i ***Frontissa*** (Palma, 1993, prologat per Pere Gimferrer).

Jaume Pomar (Palma, 1943) ha ganado diversos premios de poesía importantes en los Països Catalans. Cabe destacar, de su producción: *Història personal* (1979), *Elegies* (València, 1987; 2^a ed. Palma, 1998), *Les quatre estacions* (Premi de Critica “Cavall Verd” 1991; 2^a ed. Palma, 1999) i *Frontissa* (Palma, 1993, prologado por Pere Gimferrer).

•

Jaume Pomar has won various major poetry awards throughout the Catalan speaking world. Several of his collections deserve special mention: *Història personal* (1979), *Elegies* (València, 1987; Palma, 1998), *Les Quatre Estacions* (“Cavall Verd” Critics Award, 1991) and *Frontissa* (Palma, 1993, with an introduction by Pere Gimferrer).

En **Jaume Pomar**, al seu lloc de treball.